

Oahppoplána – sámi musihkka ja lávdi

Sámediggi mearridan láhkaásahussan 31.03.2020, lánkavuodđu:
suoidnemánu 17.b 1998 nr 61 lánka vuodđoskuvlla ja joatkkaoahpahusa birra
(oahpahuslánka). §6-4 nubbe lađas.

Gusto 01.08.2020 rájes

Fága birra

Fága relevánsa ja guovddáš árvvut

Sámi musihkka ja lávdi addá vejolašvuoda vásihit, ipmirdit ja ovdanbuktit juoigama ja sámi mitalusaid. Fága galgá leat mielde addimin ohppiide reaidduid maiguin ipmirdit juoigama ja sámi historjámuitaleami iešvuodaid ja doaimmaid vai sáhttet seilluhit, gaskkustit ja ávdnet ođđa lávdealbmanahhtimiid. Fága galgá leat mielde ráhkkanahhtimin ohppiid bargodillái mii gáibida ipmirdit man deatalaččat doaibmi, estehtalaš ja visuála gálggat, gulahallan, kreativitehta ja ovtasdoaibman leat. Fága galgá addit ohppiide kulturipmárdusa ja máhtu sámi servodateallima birra, ja ráhkkanahhtit ohppiid árjjalaččat searvat iešguđetlágan sosiála oktavuodáide.

Buot fágat galget leat mielde ollašuhhtimin oahpahusa árvovuodu. Sámi musihkka ja lávdi galgá váikkuhit dasa ahte oahppit besset vásihit movt kultuvrralaš mánggabealatvuoha ja iešguđetlágan identitehtat sáhttet leat riggodahkan ja resursan dáiddalaš proseassaide. Fága movttiidahtta hutkanilu ja suokkardangoikku go dat lávdedáidagiin ovddida miellagovahallama ja originalitehta. Oahppoplána lea vuodđuduvvon sámi árvvuide, gillii, kultuvrii ja servodateallimii.

Guovddášelementtat

Luohti ja sámi musihkka

Guovddášelementtii Luohti ja sámi musihkka gullá juoigan ja árbevirolaš sámi vokála musihkkavuogi ovdanbuktin dainna sierralágan doaimmain, hámiin ja jietnageavahemiin. Dasa gullá maiddái árbevirolaš musihka suokkardeapmi, komponeren, arrangeren ja ovdanbuktin luođi vuolggasadjin, ja ahte vásihit sámi musihka ja bidjat dan álgoálbmotkontekstii.

Sámi mitalanárbevierru

Guovddášelementtii Sámi mitalanárbevierru gullá mitalusaid ja sámi lávdeavsttaid gaskkusteapmi ja ovdanbuktin. Dasa gullá maiddái árbevirolaš mitalusaid dulkon ja ovdanbuktin, ja ođđa mitalusaid ráhkadit.

Sámi lávdi

Guovddášelementtii Sámi lávdi gullá juoigan, sámi musihka ovdanbuktin ja sámi mitalusaid gaskkusteapmi deattuhettiin ovdanbuktima, gulahallama ja ovtasdoaibmama lávdis. Dasa gullá maiddái persovnnalaš vugiin hábmet lávdeovdanbuktimiid lihkademiin ja teakstagaskkustemiin.

Fágaidrasttideaddji fáttát

Álbmotdearvvasvuolta ja eallimis birgen

Sámi musihkka ja lávdi fágarašttildeaddji fáddái álbmotdearvvasvuolta ja eallima hálddašepmi gullá dat mo olbmós luđiin, musihkain, muitalusaiuin, lávlagiuin ja lihkademiin lea mielde addimin posiitiiva iešgova ja nannemin identitehta. Dasa gullá maid gaskavuodaid ovddideapmi ja dáiddu ovttasbargat oktasaš mihttomeriid ollašuhhtimiin ovttasdoaimbandiliin.

Vuodđogálggat

Njálmmálaš gálggat

Njálmmálaš gálggat fágas Sámi musihkka ja lávdi mearkaša geavahit giela ja jiena juoigamis, lávlumis ja teakstagaskusteamis iešguđetge ovdanbuktindiliin. Dat mearkaša maiddái guldalit ja digaštallat dáiddalaš proseassaid ja bohtosiid.

Máhttit čállit

Máhttit čállit fágas sámi musihkka ja lávdi mearkaša muitalanteavsttaid hábmet ovdanbuktimii, čájálmasaide ja konseartaide, ja čállit logga ja reflekšuvdnanotáhtaid.

Máhttit lohkat

Máhttit lohkat fágas Sámi musihkka ja lávdi mearkaša dulkot teavsttaid ja háhkat máhtu teavsttain, ovdanbuktimiin, čállojuvvon komposišuvnnain ja dáiddalaš ideain ságastallamiidda ja analyseremiidda, doaimmaheami ja ovdanbuktima várás.

Máhttit rehkenastit

Máhttit rehkenastit fágas sámi musihkka ja lávdi mearkaša ipmirdit ja máhttit geavahit dakkár vuodđoelemeanttaid go tonalitehta, váibmoravkima, ritmma ja iešguđetlágan távttaid sihke musihka, lihkadeami, teavsta ja luoddi ovdanbuktimis.

Digitála gálggat

Digitála gálggat fágas sámi musihkka ja lávdi mearkašit máhttit ávkkástallat prográmmagálvviuin musihkka-, jietna-, čuovga- ja teakstasuorggis dasa ahte ráhkadit ja ovdanbuktit dáiddalaš buvttademiid ja fágalaš bargguid, seammás go čájeha buori digitála árvoštallannávcca. Dat mearkaša maiddái čuovvut njuolggadusaid mat gusket dahkkivuoigatvuhtii ja persovdnasuodjalussii.

Gealbomihttomearit ja árvvoštallan

Gealbomihttomearit ja árvvoštallan sámi musihkka ja lávdi

Gealbomihttomearit

Oahpahusa mihttomearri lea ahte oahppi galgá máhttit

- suokkardit ja reflekeret sámi árbevirolaš juoigama ja máinnasteami doaimma birra historjjálaš ja dálááiggi perspektiivvas
- suokkardit ođđafuomášumiid sámi musihkas ja álgoálbmotmusihkas ja daid geavahit iežas ráhkademiin
- analyseret iešguđetlágan luđiid tonalitehta ja rytmiikka ja daid geavahit vuodđun improvisašuvdnii ja iežas komposišuvnnaide ja arrangemeanttaide
- ráhkadit luđiid ja juoigat repertoára iešguđet ovdanbuktindiliin
- plánet, ráhkadit ja gaskkustit sámi mitalusaid iešguđet ovdanbuktindiliin
- suokkardit iežas persovnnalaš ovdanbuktinvuogi ja ávdnet ođđa lánveovdanbuktimiid geavahettiin luoddi, musihka, mitalusaid, lihkaideami ja digitála reaidduid ovttasdoaimmas earáiguin
- analyseret ja ságaškuššat luoddi, musihka, lihkaideami ja mitalusaid anu iežas lánvddálaš gaskaoapmin ja identitehta ovdanbuktimin.

Dađistaga árvvoštallan

Dađistaga árvvoštallan galgá leat mielde ovddideamen oahppama ja gelbbolašvuoda fágas sámi musihkka ja lávdi. Oahppit čájehit ja ovddidit gelbbolašvuoda fágas go suokkardit, ráhkadit, arrangerejit ja ovdanbuktet sámi musihka, luoddi, lihkaideami ja mitalusaid iešguđet ovdanbuktindiliin ja go sii reflekterejit daid gaskavuodaid. Oahppit čájehit ja ovddidit maiddái gelbbolašvuoda fágas ovttasbarggu bokte dáiddalaš ideaid gaskkustemiin.

Oahpaheaddji galgá diktit ohppiid váikkuhit oahpahussii, ja movttiidahttit oahppanhálu dainna lágiin ahte oahppit besset suokkardit fágalaš ja dáiddalaš proseassaid, hábmet iežaset albmanahttinvuogiid ja barget kreatiivvalaččat vai olahit bohtosa. Oahpaheaddji galgá gulahallat ohppiiguin ovdáneami birra fágas sámi musihkka ja lávdi ja oahppit galget beassat geahččaladdat. Dan gelbbolašvuoda vuodul maid oahppit čájehit, sii galget beassat sániiguin mitalit maid sii orrot máhttimin, ja reflekeret iežaset fágalaš ovdáneami ektui. Oahpaheaddji galgá rávvat viidáset oahppama birra nu ahte oahppit sáhttet rávvagiid geavahit iežaset kreativitehta ovddideapmái ja buorideapmái suokkardeamis, ávdnemis ja ovdanbuktimis ja albmanahttit iežaset gealbbu sihke geavatlaččat ja njálmmálaččat.

Oppalaš árvoštallan

Oppalašárvosátni galgá čájehit oahppi ollislaš gelbbolašvuoda sámi musihkas ja lávddis go oahpahuš fágas loahpahuš. Oahpaheaddji galgá plánet ja lámhit oahpahuš nu ahte oahppit besset mángga lámkai, oahpes ja amas dilálašvuodain, čájehit iežaset gelbbolašvuoda mas ipmárdus, reflekšuvdna ja kritihkalaš jurddašeapmi leat oassin. Oahpaheaddji galgá bidjat árvosáni fágas sámi musihkka ja lávdi dan vuodul máid oahppi lea čájehan sihke geavatláčat ja njálmmálaáčat go lea čađahan presentašuvnnaid, ovdanbuktimiid ja eará relevánta fágalaš bargguid, ja reflekšuvnnain proseassaid ektui.

Árvoštallanortnet

Oppalaš árvoštallan

Sámi musihkka ja lávdi: Oahppis galgá leat okta oppalašárvosátni.

Eksámen ohppiide

Sámi musihkka ja lávdi: Oahppi gessojuvvo njálmmálaš-geavtlaš eksámenii, ráhkkananosiin. Eksámen ráhkaduvvo ja árvoštallojuvvo báikkálaáčat.

Eksámen privatistaide

Sámi musihkka ja lávdi: Privatista gessojuvvo njálmmálaš-geavtlaš eksámenii, ráhkkananosiin. Eksámen ráhkaduvvo ja árvoštallojuvvo báikkálaáčat. Fylkkasuohkan mearrida galget go privatisttain leat ráhkkanoassi báikkálaš árvoštallon eksámenis.